

2020-2025 Yılları Arasında Öğretim Programı Okuryazarlığı Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi

An Analysis of Graduate Theses on Curriculum Literacy Completed Between 2020 and 2025

Ahmet Murat ELLEZ , Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, murat.ellez@deu.edu.tr

Meryem ADA , Uzman, MEB, meryem20ada@gmail.com

Geliş tarihi - Received: 1 Nisan 2026
Kabul tarihi - Accepted: 28 Nisan 2026
Yayın tarihi - Published: 28 Ağustos 2026

Öz. Araştırmada, 2020-2025 yılları arasında öğretim programlarına yönelik Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerin belirli temalar altında incelenmesi sonucunda genel eğiliminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Verilerin toplanmasında nitel yöntemin “doküman analizi” tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2020-2025 yıllarında yayımlanmış 37 tez oluşturmaktadır. Verilerin analizi içerik analizine göre yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde bu çalışmada program okuryazarlığı ile ilgili lisansüstü tezlerin türü, hangi ana bilim dallarında ve konularda daha fazla çalışıldığı, en fazla hangi danışman ünvanı ile çalışma gerçekleştirildiği, en fazla hangi araştırma modeli/deseni, örneklem grubu ve örnekleme yönteminin kullanıldığı, en çok hangi veri toplama aracı ile çalışıldığı ve ne tür veri analizi tekniklerinin kullanıldığı ortaya konulmuştur. Sonuç olarak program okuryazarlığı ile ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara yol gösterebilecek bir çalışma ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuçlar ana bilim dalı, araştırma konuları ve metodolojik yöntemler açısından daha fazla sayıda ve çeşitte araştırmalar yapılmasını işaret etmektedir. Program okuryazarlığının farklı konularla olan ilişkisinin incelenmesi, mevcut durumun belirlenmesinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ilkökul ile lise düzeyindeki öğretmenlere yönelik çalışmaların azlığı, ilgili konuya ilişkin bir açığa işaret etmektedir. Daha uzun soluklu ve derinlemesine çalışmayı gerektiren doktora türünde tezlerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı okuryazarlığı, Eğitim programı okuryazarlığı, Program okuryazarlığı.

Abstract. The study aimed to identify general trends by examining master’s theses on curriculum development in Turkey between 2020 and 2025 under specific themes. The “document analysis” technique, a qualitative method, was used to collect the data. The study sample consists of 37 theses published between 2020 and 2025. Data analysis was conducted using content analysis. When the results are evaluated overall, this study identified the types of graduate theses related to curriculum literacy, the departments and topics in which more research was conducted, the most common academic titles of advisors, the most frequently used research models/designs, sample groups, and sampling methods, the most commonly used data collection tools, and the types of data analysis techniques employed. Consequently, an effort was made to present a study that could serve as a guide for researchers planning to conduct research on program literacy. The results indicate a need for more diverse and extensive research in terms of academic disciplines, research topics, and methodological approaches. It is believed that examining the relationship between program literacy and various topics will contribute to the existing literature by helping to determine the current state of the field. Furthermore, the scarcity of studies targeting elementary and high school teachers indicates a gap in this area. It is anticipated that doctoral dissertations, which require more long-term and in-depth research, will contribute to the field.

Keywords: Curriculum literacy, Educational program literacy, Program literacy.

Extended Abstract

Introduction. The effectiveness of educational systems depends largely on the proper design and implementation of educational and instructional programs. Educational programs are multidimensional structures that encompass objectives, content, teaching-learning processes, and assessment and evaluation, and support individuals' cognitive, affective, and psychomotor development. Curricula, which constitute the implementation aspect of these programs, aim to help students acquire knowledge, skills, and attitudes through activities planned specifically for each course. With the rapid changes in science and technology today, educational programs aim not only to transfer knowledge but also to foster higher-order skills such as critical thinking, problem-solving, and lifelong learning. In this process, the role of teachers is decisive, and their ability to correctly understand and effectively implement the curriculum is of great importance. At this point, the concept of "curriculum literacy" comes to the fore; it refers to teachers' ability to grasp the philosophy, structure, and relationships among the core elements of the curriculum and reflect these in the teaching process. Curriculum literacy encompasses not only the implementation of the curriculum but also the ability to evaluate it from a critical perspective and adapt it appropriately to the specific context. The purpose of this study is to examine research conducted in the field of curriculum literacy in Turkey between 2020 and 2025, identify trends in the field, and provide guidance for future studies.

Method. This study examines master's theses conducted in the field of curriculum literacy in Turkey between 2020 and 2025. The study is descriptive in nature, and data were collected using document analysis, a qualitative research method. Within this framework, written materials were systematically analyzed to obtain research data. The sample of the study consists of a total of 37 graduate theses found in the Higher Education Council's National Thesis Center database that met the specified criteria. The studies were selected using criterion sampling, a type of purposive sampling; the primary criteria included that the theses were completed in Turkey between 2020 and 2025, fell within the field of education, were related to program literacy, were master's or doctoral theses, and had full-text access available. During the data collection process, a search using relevant keywords identified 58 theses; after excluding duplicates, inaccessible works, or those not meeting the research criteria, the final sample was determined to consist of 37 theses. Descriptive analysis and content analysis were used together in the data analysis. Accordingly, the theses were examined within the framework of themes such as type, year, field of study, advisor's title, university and province, research design, sample group, data collection tools, and analysis methods. To ensure the reliability of the analysis process, some selected theses were independently evaluated by two researchers, and consensus was reached on common themes by comparing the results. The data obtained were systematically analyzed using the developed thesis review form.

Results. When the results are evaluated as a whole, this study has identified the types of graduate theses related to program literacy, the departments and topics in which the most research was conducted, the most common academic titles of the advisors, the most frequently used research models/designs, sample groups, and sampling methods, the most commonly used data collection tools, and the types of data analysis techniques employed. Consequently, an effort was made to produce a study that could serve as a guide for researchers planning to conduct research on program

literacy. The results indicate a need for more diverse and extensive research in terms of academic disciplines, research topics, and methodological approaches. It is believed that examining the relationship between program literacy and various topics, as well as determining the current state of the field, will contribute to the literature. Additionally, the scarcity of studies targeting elementary and high school teachers indicates a gap in this area. It is anticipated that doctoral-level theses, which require more long-term and in-depth research, will contribute to the field.

Discussion and Conclusion. Research findings indicate a significant increase in the number of graduate studies in the field of curriculum literacy between 2020 and 2025. It is particularly noteworthy that 2023 stood out in terms of the number of theses published. However, the fact that there are more master's theses than doctoral theses can be interpreted as a trend consistent with general patterns in graduate education. While the concentration of studies largely within the Department of Educational Sciences is an expected outcome, the interest shown by educators in the field is also noteworthy. The absence of a significant difference in the titles of advisors indicates that the topic has garnered interest regardless of academic level. From a methodological perspective, quantitative methods dominate the research, and the correlational survey design is frequently preferred. This situation indicates that studies on program literacy focus on identifying relationships among measurable variables. However, the use of qualitative and mixed-methods approaches, albeit limited, contributes to a deeper exploration of the field. Increased use of such methods in the future is important for enriching the literature in this area. When examining sample characteristics, it is observed that the majority of studies prefer large participant groups, with middle school teachers being particularly prominent. This can be explained by the fact that teachers are the direct implementers of the program. In contrast, the limited inclusion of school administrators and academics in the research is noteworthy. In terms of data collection tools, it was determined that scales were used extensively, with scales developed specifically for program literacy being preferred. This is related to the predominance of quantitative research designs. Regarding analysis techniques, inferential statistics, particularly methods such as the t-test and analysis of variance, were found to be prominent. In qualitative studies, it is understood that descriptive and content analyses are preferred. In conclusion, it is observed that the theses examined largely focus on determining teachers' program literacy levels and examining the relationship between this level and various variables. These findings not only reveal the current state of the field but also indicate that studies conducted with different sample groups and methods could make significant contributions to the field.

Giriş

Yeni bir eğitim anlayışını hayata geçirmek için öncelikle bireyin davranışlarını düzenlemek gereklidir. Bu süreçte eğitime yönelik hedefler belirlenmeli, bu hedeflere uygun içerikler hazırlanmalı, değerlendirme süreçleri titizlikle yürütülmeli ve tüm bu aşamalar arasında güçlü bir bağ kurulmalıdır (Keskin, 2020). Bu bağın oluşturulmasında en önemli görev eğitim programlarına düşmektedir. Eğitim ve öğretim süreçlerinin amacına uygun şekilde şekillenmesinde ve yürütülmesinde programlar oldukça büyük öneme sahiptir.

Eğitim programı, farklı yazarlar ve alan uzmanları tarafından çeşitli yönlerden ele alınarak farklı tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlar, eğitim programlarının işlevlerini, yapısını ve amaçlarını farklı bakış açılarından açıklamaktadır. Taba (1962), eğitim programının hedefler, bu hedeflere bağlı davranışlar, içerik seçimi, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme unsurlarından oluşması gerektiğini ifade etmiştir. Tanner (1980), eğitim programını, okullar ve üniversiteler tarafından düzenli ve sistematik şekilde yapılandırılmış bilgiler bütünü olarak tanımlamıştır. Saylor ve diğerleri (1981), programı, bireylere öğrenme yaşantıları kazandırmayı amaçlayan bir plan olarak ele almış, programın öğrenme sürecine yönelik yönünü vurgulamıştır. Doll (1989), eğitim programını, öğrencilere bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmayı hedefleyen, içerik ve süreçleri belirlenmiş bir yaşantılar dizisi olarak ifade etmiştir. Varış (1996) eğitim programını bir eğitim kurumu tarafından çocuklar, gençler ve yetişkinler için sunulan, milli eğitimin ve eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda yürütülen etkinlikler bütünü olarak adlandırırken; Demirel (2009) bir bireyin hem okulda hem de okul dışında katıldığı planlı etkinlikler aracılığıyla edindiği öğrenme yaşantılarını içeren bir yapı olarak ifade etmiş ve son olarak eğitim programını “yetişek” sözcüğü ile dile getiren Ertürk (2013) öğrencileri belirli bir zaman dilimi içerisinde yetiştirmek amacıyla uygulanan eğitim durumlarının tamamı şeklinde açıklamıştır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak, eğitim programları sadece bilgi aktarmak değil, aynı zamanda bireylerin deneyim ve gelişim süreçlerini de içeren çok yönlü bir yapı olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Öğretim programı belirli bir dersin, okul içinde veya okul dışında bireye kazandırılması hedeflen tüm öğretim etkinliklerini kapsar. Varış (1996)'a göre öğretim programı; genellikle belirli bilgi kategorilerinin, tutumların ve becerilerin belirlenmiş eğitim hedefleri doğrultusunda planlanmış bir şekilde kazandırılmasını sağlayan yapıdır. Öğretim programı dersler için çok önemli bir rehberdir. Aydın (2011) öğretim programlarını “belli eğitim kademelerinde öğrenilmesi hedeflenen ders konularını içeren, zaman ve süre öğeleri dikkate alınarak hazırlanan ve okul/alan türünün amaç ve ilkeleri doğrultusunda hazırlanan etkinlikler bütünü” olarak tanımlamıştır. Güven (2014) eğitim programı ve öğretim programı kavramlarının birbirinin yerine yanlışlıkla kullanıldığını vurgulamış ve öğretim programını “eğitim programının amaçlarına uygun olarak öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri şeklinde planlı bir biçimde düzenlenmesi” olarak tanımlamıştır. Çavuş (2014) öğretim programının içinde bulundurduğu özelliklerden bahsetmiş ve bunları “kazanımlar, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme / değerlendirme” olarak sıralamıştır. Aynı şekilde Taşpınar (2017) da öğretim programının okul içerisinde yürütüldüğünü belirtmiş ve onu “farklı kademelerde verilen dersler” boyutunda ele almıştır. Demirel (2020) öğretim programını, öğrencilere okul içinde veya dışında verilmesi planlanan etkinliklerin tümünü içeren bir yaşantılar düzeneği olarak tanımlamaktadır. Genel olarak öğretim programları, eğitim sisteminin genel

hedeflerini içerirken her ders için belirlenmiş özel hedeflere ve süreçlere de yer vermektedir. Bu bağlamda, derslere özgü hedefler, öğrenme öğretme süreçleri ve ölçme-değerlendirme uygulamaları öğretim programlarının temel unsurlarını oluşturur (Güzel ve Karadağ, 2013). Eğitim programının başarıya ulaşması, öğretim programının başarılı olmasından geçmektedir (Tanaş ve Tuncer, 2024).

Sayfa | 1096

Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler, bireylerin ve toplumların ihtiyaçlarını şekillendirirken öğrenme ve öğretme teorilerinde de yenilikler getirmiştir. Bu değişim sürecinde, bilgiyi üretebilen, problem çözme becerisine sahip, eleştirel düşünebilen, etkili iletişim kurabilen ve topluma katkı sağlayan bireyler yetiştirmek temel hedef hâline gelmiştir. Bu doğrultuda, eğitim programları yalnızca bilgi aktarmayı değil, aynı zamanda bireysel farklılıkları gözetenek değer ve beceri kazandırmayı amaçlayan, açık ve anlaşılır bir şekilde tasarlanmıştır. Öğretim programları, öğrencileri üst düzey bilişsel becerilere yönlendiren, kalıcı öğrenmeyi hedefleyen ve günlük yaşamla ilişkilendirilen bir yapı sunar. Kazanımlar ise disiplinlerin güncel, geçerli ve uygulanabilir niteliklerini yansıtarak bireylerin topluma etkin bir şekilde uyum sağlamalarını desteklemektedir (MEB, 2019).

Öğretim programı, öğretmenlerin dersi planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde en önemli yol göstericilerdendir. Programda belirtilen hedeflere ulaşmak için, öğretmenin bu programı doğru anlaması ve etkili bir şekilde uygulaması gereklidir. Eğitim sürecine yön veren bu programları doğru bir şekilde anlamak ve uygulamak ise öğretmenlerin beceri ve yeterliliklerine bağlıdır.

Okullarda derslerin hedefler doğrultusunda etkili bir şekilde işlenmesinde öğretim programı etkili bir rehberdir. Fakat bu rehberliğin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ancak öğretim programını tamamen kavramış öğretmenlerle mümkündür. Bu noktada, öğretmenlerin programları anlama ve uygulama yeterliklerini ifade eden “program okuryazarlığı” kavramı öne çıkar. Özellikle son yıllarda, 21. yüzyıl becerileri ve K12 eğitimlerinde sıkça vurgu yapılan bu kavram; eğitimde nitelikli, alanına hâkim öğretmen yetiştirilmesinde de etkin bir rol üstlenir.

Öğretmenlerin, öğretim programındaki hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme gibi temel öğeler arasındaki bağlantıyı kurabilmeleri için öncelikle programı doğru okuyup anlayabilmeleri, yani iyi bir program okuryazarı olmaları gerekmektedir. Program okuryazarlığı, öğretmenin eğitim programının özelliklerini tanıma, uygulayabilme ve eleştirel açıdan değerlendirip yorumlayarak eğitim programını rehber olarak kullanabilme becerisidir (Keskin ve Korkmaz, 2021). Program okuryazarlığı, öğretmenlerin eğitim programlarını anlayıp eğitim ortamında en uygun şekilde uygulayabilme için sahip olmaları gereken bilgi birikimi ve becerilerdir (Alger, 2021; McTighe ve Wiggins, 2020). Meyer (2014) ise program okuryazarlığında bağlamın önemine vurgu yaparak eğitimcilerin programların kültürel, bireysel ve toplumsal bağlamlarını özümseyip öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına göre uyarlayabilmesi olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin, pedagojik ve alan bilgilerini kullanarak programı hedefler doğrultusunda etkili bir şekilde uygulayabilme becerilerini “program okuryazarlığı” olarak tanımlayabiliriz.

Öğretmenlerin öğretim program okuryazarlığına sahip olabilmeleri için; programın temelini oluşturan felsefi yaklaşımın izlerini anlayabilme, öğrenme ile ilgili psikolojik yaklaşımları yorumlayabilme, programın uygulandığı toplumun kültürel yapısıyla uyumunu değerlendirebilme,

kazanımları yorumlayabilme, kazanımların alan ve düzeyine uygun yöntem, teknik ve değerlendirme yaklaşımlarını saptayabilme, programın genel hedefleri, amaçları ve temelleri kriterinde özgün bir ders planı tasarlayabilme yeteneği gibi becerilere sahip olmaları gerekir (Kahramanoğlu, 2019).

Program okuryazarlığı, aynı zamanda bir programın, felsefi, sosyal, ekonomik ve psikolojik temellerini (Bülbül Tuzcuoğlu, 2021), hedef, içerik, öğrenme/öğretme süreci ve ölçme/değerlendirme öğelerine hâkim olma yeteneğini içerir (Bolat, 2017). Guskey (2019) program okuryazarlığı için, program hakkında derin ve detaylı bilgiye sahip olup öğretim sürecine entegre etme becerisinin, Biesta (2017) ise program bilgisini nasıl anlamlı öğrenme deneyimine dönüştürüleceğini bilme becerisinin gerekli olduğunu savunmuşlardır. Program okuryazarı olan öğretmenlerin, görev yaptığı okul ve bölgenin özelliklerini ve sınırlılıklarını bilmeleri, içinde buldukları okulun özelliklerini ve sınırlılıklarını bilmeleri, okulun, öğrencilerin ve öğretmenlerin önceliklerini anlayabilmeleri gereklidir (Erdem ve Eğmir, 2018). Programın dilini çözüp kazanım hedef ilişkisini kurma, uygun ve zengin yöntem-teknik çeşitliliğini sağlama, programın amacına uygun ölçme ve değerlendirme yaklaşımı program okuryazarı olmanın temel şartları arasında gösterilebilir (Yetkiner ve Olur, 2023).

Uzun emek ve uğraşlar sonucunda tasarlanan programların uygulayıcısı konumunda olan öğretmenlerin, iyi birer program okuyucusu olmaları, programın felsefesini anlamaları, programın gerektirdiği çabayı göstermeleri ve öğretim programı farkındalığına sahip olmaları beklenir (Pektaş ve Pesen, 2021). Bu bağlamda, öğretmenlerin öğretim programlarının hem felsefesini hem de içeriğini anlamaları ve bu programlara yönelik farkındalık geliştirerek programın amacını ve içeriğini daha iyi kavramalarının, programların etkin ve başarılı bir şekilde uygulanmasına yardımcı olacağı söylenebilir.

Farkındalık, bireylerin ilgi, yetenek ve bilişsel kapasiteleri doğrultusunda istedikleri faaliyetlere yönelmeleri ve bu faaliyetlerde başarılı olmaları için kritik bir başlangıç noktasıdır (Ünal, 2017). Öğrenme sürecinin ana unsurlarından biri olarak, öğretmenlerin programı etkili bir şekilde anlama, algılama ve uygulamaları, bir başka ifadeyle programın farkında olmaları gerekir (Süral ve Dedebali, 2018). Çünkü programlarda başarı elde edilebilmesi öğretmenlerin programı etkili bir şekilde uygulayabilme yeterliliklerine bağlıdır (Arı, 2010). Program bilgisine sahip olma, programı özümseme, yorumlama ve programın özellikleri sonucunda etkili bir şekilde uygulama, bir öğretmenden beklenen davranışlar arasında sayılabilir.

Öğretmenlerin, bir öğretim programını tasarlandığı şekliyle uygulayabilmek ve uygulamada bütünlük sağlayabilmek için programı net ve doğru bir şekilde anlamaları gerekmektedir (Yıldırım, 2019). Bu sayede öğrencilere daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturulması sağlanabilir.

Öğretim program okuryazarlığı ile ilgili yapılan çalışmalarda; Nsibande ve Modiba (2012), İsviçre'de görev yapan ilkökul öğretmenlerinin program okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik öneriler ortaya koymuşlardır. Opoh ve Awhen (2015), yükseköğretim kurumlarında eğitim programı uygulamasıyla ilgili algılanan sorunları incelemiş, öğretmenlerin programı doğru bir şekilde uygulayabilmeleri için yeterli bilgiye ve kaynaklara sahip olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin öğretim programı geliştirme sürecine yeterince dâhil edilmemesi, uygulama sürecindeki başarısızlıkların temel nedenlerinden biri olarak vurgulanmıştır. Program okuryazarlığının incelendiği

bazı çalışmalarda, program okuryazarlığı ölçeği geliştirilmiş (Bolat, 2017; Kasapoğlu, 2020; Keskin ve Korkmaz, 2021; Yıldırım, 2019), bazı çalışmalarda ise bu ölçek kullanılarak düzey belirleme ve bazı demografik değişkenlere göre incelemeler yapılmıştır (Erdem ve Eğmir, 2018; Güneş Şinego ve Çakmak, 2021; Kahramanoğlu 2019; Keskin, 2020).

Sayfa | 1098

Bu çalışmanın amacı, 2020–2025 yılları arasında ülkemizde öğretim programı okuryazarlığı alanında yapılmış çalışmaları incelemektir. Bu sayede alan yazında son dönemde giderek ilgi gören program okuryazarlığıyla ilgili yapılmış tezlerin eğilimlerini belirlemek ve gelecekte bu konuyla ilgili çalışmak isteyen araştırmacılara yol göstermektir.

Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tez türleri nelerdir?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezler hangi yıllarda yayımlanmıştır?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezler hangi ana bilim dallarında çalışılmıştır?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezleri yürüten danışman ünvanları nelerdir?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezlerde kullanılan yöntem ve desenler hangileridir?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezlerde hangi örneklem grupları kullanılmıştır? Örneklem gruplarının büyüklükleri nasıldır?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezlerde hangi analiz teknikleri kullanılmıştır?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezlerde kullanılan veri toplama araçları nelerdir?
- Öğretim programı okuryazarlığı konulu tezlerdeki çalışma konuları nelerdir?

Yöntem

Araştırma modeli

Bir çalışmanın bilimsel açıdan doğru bir şekilde gerçekleşmesi için verilerin uygun yöntemlerle toplanması ve analiz tekniğinin seçiminde uygun koşulların sağlanması gerekmektedir (Karasar, 2012). Bu çalışmada, 2020-2025 yılları arasında Türkiye’de öğretim programı okuryazarlığı üzerine yapılan tezler incelenmiştir. Araştırmada, Yapılan araştırma betimsel bir çalışma olup veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “doküman incelemesi” yöntemi ile toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgularla ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Veri kaynağı

Araştırmanın veri kaynağını sadece eğitim bilimleri enstitüsünde, “Öğretim Programı Okuryazarlığı” konusunda 2020-2025 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Konu alanı olarak “eğitim-öğretim” ve yıl olarak son 6 yıl belirlendiğinde “öğretim programı okuryazarlığı, eğitim programı okuryazarlığı, program okuryazarlığı ve değişkenler arasındaki ilişkiler” anahtar sözcükleri ile 14.01.2026 tarihinde YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden yapılan tarama sonucunda erişilen 37 adet lisansüstü tez araştırmaya dahil edilmiştir.

Verilerin toplanması

Araştırmaya konu olan çalışmalar Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak oluşturulmuştur. İlgili veri tabanında Öğretim Programı Okuryazarlığı konusunda yayımlanan lisansüstü tezler amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada aşağıdaki kriterler dikkate alınmıştır:

- 2020-2025 yılları arasında Türkiye’de yapılmış olması
- Öğretim programı okuryazarlığı, eğitim programı okuryazarlığı, program okuryazarlığı ve değişkenler arasındaki ilişkiler konusunda çalışılmış olması
- Eğitim ve öğretim konu alanında olması
- Yüksek lisans veya doktora tezi olması
- Çalışmalara erişilebilir ve tam metnine ulaşılabilir olması.

Verilerin toplanmasında YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde tarama kısmına Öğretim programı okuryazarlığı, eğitim programı okuryazarlığı, program okuryazarlığı anahtar kelimeleri ayrı ayrı girilerek tarama sonucunda toplamda 58 teze ulaşılmıştır. Konu alanı ve yıl sınırlaması getirildiğinde ise 2020-2025 yılları arasındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinden konu alanı olarak sadece eğitim-öğretimde yapılmış 37 tez çalışması belirlenen temalar çerçevesinde analiz edilmek üzere araştırma kapsamına alınmıştır.

Verilerin analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin çözümlenmesinde nitel analiz tekniklerinden betimsel analiz ve içerik analizi bir arada kullanılmıştır. Betimsel analizde, veriler önceden belirlenmiş temalara göre özetlenirken; içerik analizinde, birbirine benzer veriler belli kavram ve temalar doğrultusunda bir araya getirilip okuyucuların anlayacağı bir biçimde düzenlenip daha sonra yorumlanmaktadır (Creswel, 2012; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Eğitim-öğretim konu alanında “Öğretim Programı Okuryazarlığı” ile ilgili yapılan çalışmaların analizinde ulaşılan tezler detaylı olarak incelenmiş ardından tez inceleme formu hazırlanarak araştırmanın problemleri doğrultusunda ortak temalar (tez türü, yayın yılı, anabilim dalı, danışman unvanı, yapıldığı il ve üniversite, modeli/deseni, araştırma örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama aracı, verilerin analizi ve araştırma konusu) oluşturulmuştur. Yukarıdaki kategoriler ve alt kategoriler belirlendikten sonra analizlerin güvenilirliğini sağlamak için rastgele seçilen 15 tez, iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak analiz edilmiş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucunda, analizlerin birbirine çok yakın olduğu belirlenmiş ve kategori ile alt kategorilerin oluşturulmasında ortak fikre ulaşıp ortak temalara ait alt kategoriler belirlenip sınıflandırılma yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan tezler “Tez inceleme Formu” kullanılarak incelenmiştir. Bu formda yer alan bilgiler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamda ilk olarak tanımlama aşaması gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada öncelikle veri tabanları tespit edilerek anahtar sözcükler belirlenmiştir. Bu kapsamda Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde yayımlanan 58 tez tespit edilmiştir. İkinci aşamada çalışmaların tarama sürecine geçilmiştir. İlk adım tekrar eden çalışmalar tespit edilerek 10 çalışma kapsam dışında tutulmuştur. İkinci olarak erişilemeyen çalışmalar tespit edilmiş ve bu bağlamda da beş çalışma kapsam dışında

tutulmuştur. Üçüncü olarak ise önceden belirlenen kriterler kapsamında çalışmalar detaylı bir şekilde incelenerek 6 çalışma araştırmaya uygun olmadığı için hariç tutulmuştur. Bu adımların sonunda araştırma, bu kriterlerden geçen 37 tez üzerinde yürütülmüştür.

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan "Öğretim programı okuryazarlığı" konusunda çalışılmış 37 tezin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bulgular, ortak temalar çerçevesinde uygun alt temalar/başlıklar oluşturularak tablo halinde araştırmanın amaçları doğrultusunda sırayla sunulmuştur.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair lisansüstü çalışmaların tez türleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın birinci alt problemine ait bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Türlerine göre tezler

Tez türü	F
Doktora	6
Yüksek Lisans	31

Tablo 1 incelendiğinde doktora türünde altı, yüksek lisans türünde 31 olduğu görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen ilgili lisansüstü tezlerin en çok "yüksek lisans" tezi türünde çalışılmış olduğu söylenebilir.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezler hangi yıllarda yayımlanmıştır?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın ikinci alt problemine ait bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.
Yayın yıllarına göre tezler

Tez yılı	F
2025	3
2024	6
2023	18
2022	6
2021	4
2020	-

Tablo 2 incelendiğinde değerlendirmeye alınan yıllar içinde 2020 yılında bir çalışmaya rastlanmamışken toplam tez miktarının yaklaşık yarısı kadar bir kısmı 2023 yılında yazılmıştır. Buradan yola çıkarak son yıllarda program okuryazarlığına olan ilgi araştırma bulgularına yansımıştır.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezler hangi ana bilim dallarında yapılmıştır?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın üçüncü alt problemine ait bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Sayfa | 1101

Tablo 3.

Ana bilim dalına göre tezler

Ana bilim dalı	F
Eğitim Bilimleri	32
Temel Eğitim	1
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	3
Beden Eğitimi ve Spor	1

Tablo 3 incelendiğinde lisansüstü tezlerin dört farklı ana bilim dalı kapsamında yapıldığı görülmektedir. Tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımında, 32 tez ile en fazla tezin Eğitim Bilimleri Ana bilim Dalı'nda yazıldığı anlaşılmaktadır. Diğer üç ana bilim dalında yazılan tezlerin sayısının oldukça az olduğu bulgusu göze çarpmaktadır.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair çalışmaların tez danışmanı ünvanına göre dağılımları nasıldır?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın dördüncü alt problemine ait bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Danışman ünvanına göre tezler

Danışman ünvanı	F
Profesör	13
Doçent	13
Dr. Öğr. Üyesi	11

Tablo 4 incelendiğinde lisansüstü tezlerin 13'er tanesinin profesör ve doçent, 11 tanesinin ise dr. öğr. üyesi danışmanlığında hazırlandığı görülmektedir. Çalışmaların ünvan açısından dengeli dağıldığı görülmektedir.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezlerde kullanılan yöntem ve desenler nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın beşinci alt problemine ait bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.
Kullanılan yöntem ve desenlere göre tezler

Yöntem	Desen	f
Nicel	Betimsel tarama	4
	İlişkisel tarama	23
Nitel	Durum çalışması	1
	Eylem araştırması	1
Karma	Yakınsayan paralel desen	2
	Çok amaçlı desen	2
	Açıklayıcı ardışık desen	4

Tablo 5 incelendiğinde dördünde betimsel tarama ve 23'ünde ilişkisel tarama olmak üzere toplam 27 araştırmada nicel yöntem tercih edilmiştir. Bir durum çalışması ve bir eylem araştırması olmak üzere çalışmaların sadece ikisinde nitel yöntemin tercih edildiği tespit edilmiştir. Bunlar ile birlikte iki yakınsayan paralel desen, iki çok amaçlı desen ve dört açıklayıcı ardışık desen olmak üzere Karma yöntemin tercih edildiği çalışma sayısı da sekizdir.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezlerde tercih edilen örneklem yöntemleri, grupları ve büyüklükleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın altıncı alt problemine ait bulgular Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 6.
Kullanılan örneklem yöntemine göre tezler

Örnekleme yöntemleri	F
Uygun Örnekleme	32
Tesadüfi Örnekleme	1
Maksimum Çeşitlilik	3
Tabakalı Örnekleme	1
Basit Seçkisiz	6

Tablo 6 incelendiğinde tezlerin 32'sinde uygun örnekleme, birer tanesinde tesadüfi örnekleme ve tabakalı örnekleme, üçünde maksimum çeşitlilik ve altı tanesinde basit seçkisiz örnekleme yöntemleri tercih edilmiştir.

Tablo 7.
Örneklem büyüklüğüne göre tezler

Örneklem büyüklüğü	f
30-100	4
101-300	9
301-1000	24

Tablo 7 incelendiğinde tezlerin dördü (n=30-100), dokuzu (n=101-300) ve 24'ü (n=301-1000) örneklem büyüklüklerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8.
Örneklem gruplarına göre tezler

Örneklem grubu	F	Örneklem grubu	f
Tüm Branş Öğretmenleri	19	Matematik Öğretmenleri	1
Sınıf Öğretmenleri	8	Türkçe Öğretmenleri	1
Ortaokul Öğretmenleri	5	Fen Bilimleri Öğretmenleri	1
Okul Öncesi Öğretmenleri	3	Coğrafya Öğretmenleri	1
İngilizce Öğretmenleri	3	Beden Eğitimi Öğretmenleri	1
Lise Öğretmenleri	2	Özel Eğitim Öğretmenleri	1
Sosyal Bilgiler Öğrt.	2	Okul Yöneticileri	2

Tablo 8 incelendiğinde 19 çalışmada tüm branşlarda görev yapmakta olan öğretmenlerin araştırmaya katıldığı görülmektedir. En çok çalışma yapılan branş sekiz çalışmayla sınıf öğretmenleridir. Onu beş çalışma ile ortaokul öğretmenleri, üçer çalışma ile okul öncesi ve İngilizce öğretmenleri, iki çalışma ile lise, sosyal bilgiler öğretmenleri ile okul yöneticileri ve birer çalışma ile matematik, Türkçe, fen bilimleri, coğrafya, beden eğitimi ve özel eğitim öğretmenleri takip etmektedir.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezlerde tercih edilen analiz teknikleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın yedinci alt problemine ait bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.
Kullanılan analiz tekniklerine göre tezler

Kategoriler	Alt kategoriler	f
Betimsel İstatistikler	Ortalama, Standart Sapma, Frekans, Yüzde	16
·Bağımsız Örnekler T Testi		22
·Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)		23
·Kestirimsel	Korelasyon	20
·Regresyon		9
·Non-Parametrik Testler		10
Faktör Analizi		8
Nitel	İçerik Analizi	4
Betimsel Analiz		7

Tablo 9 incelendiğinde ilgili tezlerde betimsel istatistiklerin, kestirimsel tekniklerin ve nitel analiz tekniklerinin tercih edildiği görülmektedir. 22 çalışmada kestirimsel analiz tekniklerinden bağımsız örneklem t testi, 23 çalışmada tek yönlü varyans analizi, 20 çalışmada korelasyon, 10

çalışmada non-parametrik testler, dokuz çalışmada regresyon ve sekiz çalışmada faktör analizi kullanılmıştır. 16 çalışmada betimsel istatistiklerin kullanıldığı görülmektedir. Nitel çalışmalarda ise analiz teknikleri olarak yedi çalışmada betimsel analiz ve dört çalışmada ise içerik analizi tercih edilmiştir.

Sayfa | 1104

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair tezlerde kullanılan veri toplama araçları nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın sekizinci alt problemine ait bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.
Kullanılan analiz tekniklerine göre tezler

Veri toplama araçları	Alt kategori	f
	Öğretim Programı Okuryazarlık Algı Ölçeği (Keskin ve Korkmaz, 2021)	3
	Öğretim Programı Okuryazarlığı Ölçeği (Akyıldız, 2020)	4
	Program Okuryazarlık Ölçeği (Yar Yıldırım, 2020)	5
Ölçek	Öğretim Programı Okuryazarlığı (Yıldırım, 2019)	2
	Program Okuryazarlığı Ölçeği (Aslan ve Gürlen, 2018)	3
	Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği (Bolat, 2017)	11
	Araştırmacılar tarafından hazırlanan ölçekler	3
Gözlem	Araştırmacılar tarafından hazırlanan gözlem formları	2
Görüşme Formu	Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formları	4

Tablo 10 incelendiğinde ilgili tezlerde ölçek, gözlem ve görüşme formlarının kullanıldığı görülmektedir. 31 frekans ile en çok tercih edilen veri toplama aracı ölçektir. Bu kategoride 11 çalışmada kullanılan 'Eğitim Programı Okuryazarlığı (Bolat, 2017)' göze çarpmaktadır. Akyıldız (2020) tarafından hazırlanan "Öğretim Programı Okuryazarlığı Ölçeği", "Öğretim Programı Okuryazarlık Ölçeği (Keskin ve Korkmaz, 2021), Program Okuryazarlık Ölçeği (Yar Yıldırım, 2020), Program Okuryazarlığı Ölçeği (Aslan ve Gürlen, 2018), Öğretim Programı Okuryazarlığı Ölçeği (Yıldırım, 2019)" çalışmalarda kullanılan diğer ölçeklerdir. Üç çalışmada araştırmacıların kendi geliştirdikleri ölçekleri kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir.

"Eğitim-öğretim alanında öğretim programı okuryazarlığına dair çalışma konuları nelerdir?" şeklinde belirlenmiş olan araştırmanın dokuzuncu alt problemine ait bulgular Tablo 11'da sunulmuştur.

Tablo 11.

Çalışma konularına göre tezler

Çalışma konuları	f
Öğretmenlerin Okuryazarlık Düzeyleri	5
Okuryazarlık Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	10
Okuryazarlık Düzeyleri ve Bazı Yeterlilikler Arasındaki İlişki	11
Okuryazarlık ve Programa Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki	3
Ölçek Geliştirme / Hizmet İçi Eğitim Düzenleme Çalışmaları	2
Öğretmenlerin Okuryazarlık Becerileri/Yeterlikleri	5
Öğretmen Adaylarının Okuryazarlık Düzeyleri /Yeterlikleri	1

Tablo 11 incelendiğinde tezlerin büyük bir çoğunlukla öğretmenler ile ilgili olduğu görülmektedir. Tezler karşımıza okuryazarlık düzeyi/yeterliği, okuryazarlık düzeyi ve farklı değişkenler arasındaki ilişkiler, ölçek veya hizmet içi eğitim geliştirme/düzenleme çalışmaları olarak çıkmaktadır. En çok tezin (11) öğretmenlerin okuryazarlık düzeyleri ve bazı yeterlikleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik yapıldığı anlaşılmaktadır. 10 tezde okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelendiği görülmektedir. Okuryazarlık ile programa bağlılık arasındaki ilişkiyi inceleyen üç çalışma olduğu anlaşılmaktadır. İki çalışmada ise ölçek geliştirme ve hizmet içi eğitim düzenleme çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarıyla yürütülen sadece bir çalışmaya rastlanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile ülkemizde 2020 ile 2025 yılları arasında öğretim programı okuryazarlığı konusunda yazılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi ve eğilimlerinin ne yönde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda incelenen çalışmaların tez türü, yayım yılı, ana bilim dalı, danışman ünvanı, araştırma modeli/deseni, örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama aracı, veri analizi ve araştırma konularındaki eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma bulguları, alan yazını doğrultusunda tartışılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, araştırma kapsamındaki yıllarda öğretim programı okuryazarlığı, eğitim programı okuryazarlığı ve program okuryazarlığıyla ilgili çalışmaların sayılarında artış olduğu izlenmektedir. Özkal (2020) ve Korkmaz (2021) çalışmalarında bu bulguyu desteklemektedirler. Özellikle yayım sayısı açısından 2023 yılı dikkat çekmektedir. Çalışma kapsamına alınan tez sayısı dikkate alındığında neredeyse yarısının 2023 yılında yayımlandığı görülmektedir. Ayrıca yapılan çalışmada yüksek lisans çalışmalarının doktora çalışmalarından çok daha fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kaltakçı, Gürel vd. (2017) bu bulguyu desteklemektedir. Doktora yapan birey sayısının yüksek lisans yapan birey sayısından düşük olması bu durumun nedeni olarak düşünülebilir. Lisansüstü tezlerin dört farklı ana bilim dalı kapsamında yapıldığı görülmektedir. Büyük bir çoğunlukla, tezlerin Eğitim Bilimleri Ana bilim Dalı'nda çalışılması beklenen bir durumdur. Araştırmacıların konuya ilgi duyduklarını söylemek doğal bir sonuç olacaktır. Ancak az da olsa alan eğitimcileri tarafından da konunun ilgi çektiği söylenebilir. Akademik ünvana göre dikkat çeken bir ayırım olmamakla birlikte neredeyse birbirlerine çok yakın bir sonuç elde edilmiştir. Bu durumu, ünvandan bağımsız olarak, çalışma konusunun ilgi çektiği şeklinde yorumlamak mümkündür.

Yapılan çalışmaların yöntemlerine ilişkin sonuçlara bakıldığında nicel yöntemlerin baskın olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Nicel yöntemler detaylı incelendiğinde ilişkisel tarama deseninin çok tercih edildiği görülmektedir. Bu durum, program okuryazarlığı araştırmalarında araştırmacıların ölçülebilir veriler üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Nitel yöntemler ile birlikte karma yöntemlerin çalışmalarda program okuryazarlığına yönelik daha derinlemesine bir anlayışla ele alındığı görülmektedir. Şahin, Calp, Bulut ve Kuşdemir'in (2013) sınıf öğretmenliği dalında yapılmış tezlerde, Ozan ve Köse (2014), Senemoğlu ve Kozikoğlu (2016) Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan doktora tezlerinde, Schreglmann (2016) Türkiye'de lisansüstü düzeyde program geliştirme üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizinin incelendiği çalışmasında, ek olarak Oğuz Hacat ve Demir (2019), Erbağcı ve Kaf (2020), Özkal (2020), Korkmaz (2021), Baysal ve Kırat (2022), Oğuztekin, Bektaş, Karaca ve Kızılay (2022) inceledikleri çalışmalarda çoğunlukla nicel yöntemi ve tarama deseni/modelini daha çok tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Aynas (2024) program okuryazarlığıyla ilgili çalışmasında, yapılan çalışmaların çoğunlukla ilişki belirlemeye yönelik çalışmalar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaların sadece nicel desenlerle yetinmeyip bilgi toplama çeşidinin arttırılmasını sağlayan nitel veya karma model/desenlerin de kullanıldığı çalışmaların sayısının çoğalmasının alan yazına katkı sağlaması açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmalarda kullanılan örneklem büyüklüklerine bakıldığında, çalışmaların yarısından fazlasında 301 ile 1000 arasında katılımcı sayısının tercih edildiği görülmektedir. Bu durum, araştırmalarda yaygın olarak ölçek kullanımının tercih edilmesiyle ilişkilendirilebilir; çünkü ölçekler hem geniş katılımcı gruplarına ulaşmayı kolaylaştırmakta hem de daha fazla sayıda veri toplamayı gerektirmektedir. Benzer şekilde Korkmaz (2021), çalışmalarında en çok 301 ile 1000 arasında değişen örneklem büyüklüklerinin kullanıldığını ifade etmiştir. Çalışmalardaki katılımcılar incelendiğinde, ortaokul düzeyinde görev yapan branş öğretmenlerinin seçimine ağırlık verildiği görülmektedir. Öğretmenlerin programın doğrudan uygulayıcıları olmaları, programa ve programın hayata geçirilmesine dair daha fazla bilgi ve deneyime sahip olmaları göz önünde bulundurulduğunda sonuç şaşırtıcı olmamaktadır. Buna karşılık programın sac ayaklarından olan okul yöneticileri ve akademisyenlerin araştırmalarda daha sınırlı biçimde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özkal (2020) ve Korkmaz (2021) da çalışmalarında en çok öğretmenler üzerinde çalışıldığını belirtirken, Eryılmaz ve Deniz (2020) daha çok lisans öğrencilerinin tercih edildiğini belirtmişlerdir. Oğuz Hacat ve Demir (2019) yaptıkları çalışmada daha da detaya inerek yüksek lisans çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin, doktora tezlerinde ise lisans düzeyindeki öğrencilerin örnekleme daha çok dahil edildiğinin altını çizmişlerdir.

Çalışma kapsamında incelenen 37 lisansüstü tezin en çok uygun örnekleme yöntemini ve veri toplama aracı olarak ise program okuryazarlığı kapsamında kullanılan ölçekler arasından en fazla Bolat'ın (2017) Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği 'ni kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Araştırmalarda yöntem olarak nicel çalışmaların daha çok kullanılmasının doğal sonucu olarak çalışmalarda ölçeklerin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Korkmaz da (2021) araştırmasında veri toplama aracı olarak en çok ölçeklerin tercih edildiğini belirtmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde kullanılan analiz teknikleri incelendiğinde, betimsel istatistikleri ve nitel çalışmaları geride bırakarak en çok tercih edilen tekniğin kestirimsel analizler

olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Kestirimsel analiz tekniklerinden de bağımsız örneklem t testi ile tek yönlü varyans analizi en çok tercih edilen analizler olarak göze çarpmaktadır. Nitel çalışmalar incelendiğinde analiz teknikleri olarak betimsel analiz ve içerik analizi tercih edilmiştir. Çalışmaların ağırlıklı olarak öğretmenlerin okuryazarlık düzeylerini belirlemeye çalışan çalışmalar ve bu çalışmalarda kullanılan ölçekler olması, bu analiz yöntemlerinin tercih edilme sebebi olarak gösterilebilir. Eryılmaz ve Deniz (2020) ile Özkal (2020) da çalışmalarında benzer sonuçları rapor etmişlerdir. Araştırmaya dahil olan tezlerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenler ile ilgili olduğu görülmektedir. Okuryazarlık düzeyi/yeterliği, okuryazarlık düzeyi ve farklı değişkenler arasındaki ilişkiler, ölçek veya hizmet içi eğitim geliştirme/düzenleme gibi çalışma başlıkları çalışılan konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde bu çalışmada program okuryazarlığı ile ilgili lisansüstü tezlerin türü, hangi ana bilim dallarında ve konularda daha fazla çalışıldığı, en fazla hangi danışman ünvanı ile çalışma gerçekleştirildiği, en fazla hangi araştırma modeli/deseni, örneklem grubu ve örnekleme yönteminin kullanıldığı, en çok hangi veri toplama aracı ile çalışıldığı ve ne tür veri analizi tekniklerinin kullanıldığı ortaya konulmuştur. Sonuç olarak program okuryazarlığı ile ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara yol gösterebilecek bir çalışma ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuçlar ana bilim dalı, araştırma konuları ve metodolojik yöntemler açısından daha fazla sayıda ve çeşitte araştırma yapılmasını işaret etmektedir. Program okuryazarlığının farklı konularla olan ilişkisinin incelenmesi, mevcut durumun belirlenmesinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ilköğretim ile lise düzeyindeki öğretmenlere yönelik çalışmaların azlığı, ilgili konuya ilişkin bir açığa işaret etmektedir. Daha uzun soluklu ve derinlemesine çalışmayı gerektiren doktora türünde tezlerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akpınar, R. B. (2011). Duygusal yüz ifadelerini anlama becerisini geliştirmeye yönelik örnek bir öğretim programı. *Journal of Human Sciences*, 8(1), 2-10.
- Alger, C. (2021). Curriculum literacy: A critical skill for educators. *Journal of Educational Foundations*, 45(2), 112-127.
- Altuncu, N. (2021). Lise öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Kayseri ili örneği) (Tez No: 694356) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Arı, A. (2010). Öğretmen adaylarının ilköğretim programıyla ilgili eğitim fakültelerinde kazandıkları bilgi ve beceri düzeylerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 251-274.
- Atalay, R.P. (2025). Öğretmenlerin program okuryazarlığı yeterli algısının yordayıcısı olarak öğretme motivasyonu, öğretimde bilinçli farkındalık ve üstbilişsel farkındalık (Tez No: 967866) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Aydemir, A.D. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları, eğitim felsefesi inançları ile eğitim programı tasarımı yaklaşımı tercihleri arasındaki ilişki (Tez No:812058) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Aydiner, N. (2011). Öğretim ile ilgili Temel Kavramlar. Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde (Ed. S. Güven). (ss. 9-73). Ankara: Pegem Akademi.
- Aygün, E. (2022). Özel eğitim öğretmenleri ve okul yöneticilerinin program okuryazarlık durumlarının incelenmesi (Tez No: 762284) [Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Aynas, Ü. N. (2024). Program okuryazarlık alanında yapılan araştırmaların incelenmesi-bir içerik analizi. *Journal of Academic Social Science Studies*, 17(99). <https://doi.org/10.29228/JASSS.75366>
- Baysal, E. A. ve Kırat, K. (2022). Eğitim Programları Ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin İçerik Analizi (2019-2021). *Uluslararası Bilim Ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 113- 132.
- Baysal, O. (2024). Öğretmenler için program okuryazarlığı mesleki gelişim programının geliştirilmesi (Tez No: 910198) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Berberoğlu, A. (2023). Etken öğretmenlik ile öğretim programı okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 831951) [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Biesta, G. (2017). *The beautiful risk of education*. Routledge.
- Bilgin, H. (2023). Program okuryazarlığına yönelik bir program tasarısı ile öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin geliştirilmesi (Tez No: 829787) [Doktora tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Bolat Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Electronic Turkish Studies*, 12(18), 121-138. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12103>
- Bülbül Tuzcuoğlu, N. (2021). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı yeterlikleri ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi].
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting And Evaluating Quantitative And Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Çavuş, Ş. (2014). Öğrenme Öğretme Süreci. Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde (Ed. V. Sönmez). (ss. 51-78). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çınar, F. (2022). Ortaokul öğretmenlerinin eğitim programı okuryazarlık algıları ile sınıf yönetimi kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Gebze ilçesi örneği (Tez No: 775666) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Çoban, A. (2015). Temel Kavramlar. Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde (Ed. G. Ocak). (s. 3-54). Ankara: Pegem Akademi.

- Dağ, Ş. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ve öğretme motivasyonlarının incelenmesi (Tez No: 701331) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, S.K. (2023). Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 783434) [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Demirel, Ö. (2009). Eğitimde program geliştirme. Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2020). Öğretme sanatı. Pegem Akademi.
- Demirkol, S. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ile mesleki gelişime yönelik tutumları arasındaki ilişki (Tez No: 832077) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Dikmen, Ş. (2023). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı, program özerkliği, pedagojik bilgi ve beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 825423) [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Doll, R. C. (1989). Curriculum improvement. Allyn and Bacon.
- Duman, A. (2024). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı algısının incelenmesi (Tez No: 893176) [Yüksek lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Durak, G. (2024). Öğretim programı okuryazarlığı ve öğretmen motivasyon ilişkisinin incelenmesi değerlendirme (Tez No: 870802) [Yüksek lisans tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Erbağcı, N. ve Kaf, Ö. (2020). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile ilgili yapılan çalışmaların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 103-115.
- Erdem, C. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 123- 138. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.428727>
- Erdem, S. (2023). Öğretmenlere yönelik program okuryazarlığı hizmet içi eğitim programının geliştirilmesi: Tasarım, uygulama ve değerlendirme (Tez No: 794778) [Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ertürk, S. (2013). Eğitimde "Program Geliştirme (6. b.). Ankara: Edge Akademi Yayınları.
- Eryılmaz, S. ve Deniz, G. (2020). Türkiye’de programlama eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi: bir betimsel analiz çalışması. Eğitimde Kuram Ve Uygulama, 15(4). <https://doi.org/10.17244/eku.645387>
- Göl, H. (2023). Özel eğitim öğretmenlerinin program okuryazarlığı, öz yeterlik inançları ve öğretim programına bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 812098) [Yüksek lisans tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Guskey, T. R. (2019). On teacher evaluation and professional learning. ASCD
- Güleş, E. (2022). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi (Tez No: 715738) [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş Şinigo, S. ve Çakmak, M. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. Kesit Akademi Dergisi, 7(27), 233-256
- Güngör, H. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlığı yeterliklerinin yordayıcısı olarak yansıtıcı düşünme ile öğretim yöntemlerini kullanma becerileri (Tez No: 837396) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Güven, B. (2014). Öğretim İlke ve Yöntemleriyle İlgili Temel Kavramlar. Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde (Ed. Ş. Tan). (s. 1-35). Ankara : Pegem Akademi.
- Güzel, A. ve Karadağ, Ö. (2013). Anlatma becerileri açısından "Türkçe dersi öğretim programı (6, 7, 8. Sınıflar)"na eleştirel bir bakış. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(1), 45-52. <https://doi.org/10.16916/aded.16019>
- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(65), 827-840. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3495>.

- Kaltakçı Gürel, D., Ölmez Toprak, A., Durmaz, B., Abul, E., Özün, H., Irak, M., Subaşı, Ö. ve Baydar, Z. (2017). 1990-2016 Yılları Arasında Türkiye’de Fizik Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi. *GEFAD / GUJGEF*, 37(3), 1141 – 1172.
- Karaağaç, M. (2023). Öğretmenlerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri ile program okuryazarlığı arasındaki ilişki (Tez No: 832301) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kasapoğlu, K. (2020). Öğretmenlere yönelik algılanan eğitim programı okuryazarlığı ölçeği: Bir ölçek geliştirme ve geçerleme çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 963 – 677. <https://doi.org/10.17679/inuefd.709688>
- Keskin, A. (2020). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi (Tez No. 618850) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Keskin, A. ve Korkmaz, H. (2021). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı algı ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 857-884. <https://doi.org/10.37217/tebd.917130>
- Kılıçlı, H. (2024). Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri, program okuryazarlığı ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişki (Tez No: 911375) [Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Korkmaz, C. (2021). Eğitim programı okuryazarlığı. Y. Bolat (Ed.), Eğitim programı okuryazarlığı üzerine araştırmalar (1. baskı, s. 328-346) içinde. Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786257582926>
- Kuloğlu, M.E. (2023). Program özerkliği, öğretmen özerkliği, öğretim programı okuryazarlığı, öğretim programına bağlılık ve TBAP arasındaki ilişkiler (Tez No: 809805) [Doktora tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- McTighe, J., ve Wiggins, G. (2020). Understanding by design: Curriculum and assessment framework. ASCD
- Meyer, D. K. (2014). Curriculum design and implementation in contemporary education. *Educational Researcher*, 43(1), 9-16
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2019). Türkçe dersi (ilkokul ve ortaokul 1,2,3,4,5,6,7,8. sınıflar) öğretim programı. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Nasırcı, H. (2022). Sınıf öğretmenlerinin eğitim programı okuryazarlığı yeterliliklerinin incelenmesi (Tez No: 714076) [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Nsiband, R. N., ve Modiba, M. M. (2012). “I just do as expected”. Teachers’ implementation of Continuous Assessment and challenges to curriculum literacy. *Research Papers in Education*, 27(5), 629–645. <https://doi.org/10.1080/02671522.2011.560961>
- Oğuz Hacat, S. ve Demir, F.B. (2019). Eğitim Alanında Okuryazarlık Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 116-145.
- Oğuztekin, E., Bektaş, O., Karaca, M. ve Kızılay, E. (2022). Türkiye’de Fen Eğitiminde Girişimcilik İle İlgili Yapılan Çalışmaların Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması. *TEBD*, 20(1), 86-106.
- Opoh, O.E. ve Awhen, F. (2015). Teachers perceived problems of curriculum implementation in tertiary institutions in cross river state of Nigeria. *Journal of Education and Practice*, 6(19), 145-151.
- Oruç, T. (2022). Sınıf öğretmenlerinin eğitim programı okuryazarlık düzeyleri ile öğrenme ve öğretme anlayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 737419) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ozan, C., ve Köse, E. (2014). Eğitim Programları Ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal Of Education*, 4(1), 116-136.
- Öner, F. (2023). İlkokul İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık becerileri: Resmi ve işlevsel program bağlamında bir inceleme (Tez No: 781266) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Özen, O. (2024). Türkçe öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Tez No: 868764) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Özkal, N. (2020). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi: 2015-2019. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(25), 3415- 3442. <https://doi.org/10.26466/opus.647030>
- Öztürk, N. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlığı yeterliklerinin yordayıcısı olarak yaratıcı düşünme ile 21. yüzyıl öğrenen becerileri (Tez No: 837334) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Pektaş, Ö., ve Pesen, A. (2021b). Öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 216-232
- Saylor, J. G., Alexanderw, M., ve Lewis, A. J. (1981). *Curriculum plannig for beter learning*. Holt, Rinehart and Winston.
- Schreglmann, S. (2016). Türkiye'de Program Geliştirme Konusu İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerinin İçerik Analizi. *Journal Of International Social Research*, 9(43).
- Sesli Aydın, M. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlığı yeterliliğinin okul iklimine etkisinde program liderliği algısının aracı etkisi (Tez No: 830369) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Seven, H.G. (2024). Sistem düşüncesi çerçevesinde öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesi (Tez No: 884759) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Sevim, F. (2023). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile program okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Osmaniye ili örneği) (Tez No: 848474) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Süral, S., ve Dedeşali, N. C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-317. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.7.2.303>
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 5(3), 187-205.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.
- Tanaş, R. ve Tuncer, M. (2024). Öğretmenlerin program okuryazarlık, öğrenme öğretme süreci yeterlikleri, başarı hedefleri ve programa bağlılıkları arasındaki ilişkiler. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 13(2): 426-437. Doi: 10.30703/cije.1326230
- Tanner, D. (1980). *Curriculum development: theory into practice*. Macmillan.
- Taşpınar, M. (2017). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tezci, S. (2023). Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri ile öğretim yaklaşımları arasındaki ilişki (Tez No: 817901) [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Tuzcuoğlu Bülbül, N. (2021). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı yeterlikleri ile sınıf yönetimi yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 682229) [Yüksek lisans tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Türeyen, H. (2023). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin program okuryazarlıklarının incelenmesi (Tez No: 786516) [Yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ünal, E. (2017). Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi (Erzurum ili örneği). [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi].
- Ünal, Ö. (2022). Özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlikleri, sınıf yönetim becerileri ve program okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 723821) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Yayıncılık
- Yakut, A.Ş. (2025). Lise öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığının incelenmesi (İzmir ili örneği) (Tez No: 942644) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Yetkiner, A. ve Olur, B. (2023). Öğretimde program okur-yazarlığı ve öğretim programına bağlılık. Ocak, G., Akkaş Baysal, E., Yurtseven, R.(ed.), Eğitimde Program Geliştirme (1.Baskı) içinde (208-231). Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (9. baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. (2019). Öğretim programı okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Harran Maarif Dergisi 4(2), 1-28. <https://doi.org/10.22596/2019.0402.1.28>.
- Yıldız, D. (2023). Ortaokul öğretmenlerinin öğretimi planlama yeterlik algıları ile program okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 821103) [Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Yüksel Güler, Ş. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki (Tez No: 681722) [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Zambak, H. (2025). Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık ve özerklik düzeylerinin öğretim programına bağlılık düzeyleri üzerindeki etkisi: Bir karma yöntem çalışması (Tez No: 923140) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.